# DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
16. maj 1989 *

I sag 382/87,

angående om en anmodning, som cour d'appel de Paris (Niende Afdeling for Straffesager) i medfør EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

**R. Buet og selskabet Educational Business Services**

mod

**Anklagemyndigheden**

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikel 30 med henblik på at kunne afgøre om forbuddet mod dørsalg i lov nr. 71/556 om oprettelse og drift af private institutioner, der giver fjernundervisning (JORF af 13.7.1971, s. 6907) og lov nr. 72-1137 om beskyttelse af forbrugerne mod dørsalg og salg i hjemmet (JORF af 23.12.1972, s. 13348), er foreneligt med EØF-Traktatens artikel 30,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingensformanden R. Joliet, dommerne Sir Gordon Slynn, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias og M. Zuleeg,

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

* Processprog: fransk.

efter at der er afgivet indlæg af:

— R. Buet og selskabet Educational Business Services ved advokat D. de Holmsky, Paris, og under den mundtlige forhandling ved advokat de Granrut, Paris,

— den franske regering ved R. de Gouttes og C. Chavance som befuldmægtigede,

— den danske regering ved J. Molde som befuldmægtiget,

— Kommissionen ved juridisk konsulent J. C. Seché som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 24. januar 1989,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. februar 1989,

afsagt følgende

## Dom

1 Ved dom af 27. november 1987, indgået til Domstolen den 23. december 1987, har cour d'appel de Paris i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Traktatens artikel 30 med henblik på at kunne afgøre om, et forbud mod dørsalg af pædagogisk materiale er foreneligt med denne traktatbestemmelse.

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en straffesag mod R. Buet, der leder det franske selskab Educational Business Services (herefter benævnt »EBS«). Dette selskabs repræsentanter henvender sig på mulige kunders bopæl for at sælge undervisningsmateriale til indlæring af engelsk. 90% af EBS' omsætning beror på denne form for virksomhed og resten på salgsudstillinger.

3 Ved tribunal de grande instance de Paris blev R. Buet idømt fængselsstraf og en bøde, og selskabet EBS blev kendt civilretligt ansvarlig for på den nævnte måde at have overtrådt artikel 8 II i lov nr. 72-1137 af 22. december 1972 om beskyttelse af forbrugerne mod dørsalg og salg i hjemmet (JORF af 23.12.1972, s. 13348), hvorefter dørsalg af pædagogisk materiale er forbudt. Denne bestemmelse blev indført til supplering af forbuddet mod dørsalg i form af afslutning af undervisningsaftaler, der findes i artikel 13 i lov nr. 71-556 af 12. juli 1971 om oprettelse og drift af private institutioner, der giver fjernundervisning, samt undervisningsinstitutioners reklamering og dørsalg (JORF af 13.7.1971, s. 6907). En række af de nævnte institutioner havde nemlig forsøgt at omgå dette forbud ved via dørsalg at udbyde ikke undervisningsaftaler, men derimod pædagogisk materiale.

4 R. Buet, selskabet EBS og anklagemyndigheden har anket dommen fra tribunal de première instance. R. Buet har for cour d'appel de Paris først og fremmest gjort gældende, at dørsalg af pædagogisk materiale til indlæring af et fremmedsprog, der ikke indebærer undervisningsmæssigt tilsyn fra sælgerens side, ikke er omfattet af forbuddet mod dørsalg i artikel 8 II i nævnte lov nr. 72-1137. Han har desuden gjort gældende, at anvendelsen i hans tilfælde af forbuddet mod dørsalg var i strid med Traktatens artikler 30 ff., idet han herved blev tvunget til at opgive en særlig effektiv salgsmetode, hvorved afsætningen på det franske marked af varer hidrørende fra en anden medlemsstat blev begrænset.

5 Cour d'appel afviste R. Buets anbringende vedrørende forbuddets anvendelsesområde, men besluttede dog at udsætte sagen og anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse af spørgsmålet, om forbuddet mod dørsalg i artikel 13 i lov nr. 71-556 af 12. juli 1971 og artikel 8 II i lov nr. 72-1137 af 22. december 1972 er foreneligt med Traktatens artikel 30.

6 Vedrørende hovedsagens faktiske og retlige omstændiggheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes skriftlige indlæg for Domstolen, henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

*a) Spørgsmålet, om der er tale om en hindring for de frie varebevægelser*

7 Der skal i den forbindelse henvises til Domstolens dom af 15. december 1982 (Oosthoek, 286/81, Sml. s. 4575), hvorefter det ikke kan udelukkes, at den omstændighed, at en erhvervsdrivende på grund af en lovgivning er tvunget til enten at anvende forskellige reklamesystemer eller salgsfremmende metoder alt efter hvilken medlemsstat, det drejer sig om, eller til at opgive en metode, som vedkommende anser for særlig effektiv, kan udgøre en hindring for importen, selv om en sådan lovgivning gælder uden forskel for indenlandske og indførte varer.

8 Dette gælder så meget mere, når de pågældende bestemmelser berøver vedkommende erhvervsdrivende muligheden for at anvende ikke en reklameform, men en salgsmetode, hvorved han gennemfører næsten hele sit salg.

9 Et forbud mod dørsalg af undervisningsmateriale til indlæring af et fremmedsprog hidrørende fra en anden medlemsstat må altså anses for en hindring for indførsel.

*b) Muligheden for at begrunde den pågældende hindring i hensynet til at beskytte forbrugerne*

10 Det fremgår af Domstolens faste praksis (se først og fremmest Domstolens dom af 20. februar 1979, Rewe, 120/78, Sml. s. 649), at i mangel af en fælles ordning må hindringer for frie varebevægelser, der beror på forskelle i de nationale lovgivninger, accepteres i det omfang, disse bestemmelser som gældende uden forskel for indenlandske og indførte varer er uomgængeligt nødvendige af hensyn til forbrugerbeskyttelse og god handelsskik.

11 Det er ubestridt, at Frankrig har vedtaget det omtvistede forbud mod dørsalg med henblik på at beskytte forbrugerne mod faren for uovervejede køb. I Domstolens praksis er det dog ved flere lejligheder blevet fastslået (bl. a. i dom af 14. juli 1988, 3 Glocken, 407/85, Sml. s. 4233), at sådanne nationale bestemmelser skal stå i et rimeligt forhold til de tilstræbte mål, og at en medlemsstat har pligt til at anvende mindre indgribende midler, såfremt der herved kan nås de samme mål.

12 I den forbindelse bemærkes, at dørsalg udsætter den potentielle køber for en fare for at foretage et uovervejet køb. For at hindre dette er det normalt tilstrækkeligt at sikre køberne retten til at hæve den aftale, som de har afsluttet i deres hjem.

13 Det må dog bemærkes, at faren for et uovervejet køb er særlig stor, når formålet med dørsalget er indgåelse af en undervisningsaftale eller en aftale om salg af undervisningsmateriale. Den potentielle bruger tilhører ofte en personkreds, hvis uddannelse af den ene eller anden grund er utilstrækkelig, og som forsøger at råde bod herpå. Denne personkreds er derfor særlig udsat, når den konfronteres med sælgere af undervisningsmateriale, som forsøger at overbevise dem om, at anvendelse af dette materiale vil sikre deres fremtidige erhvervsmuligheder. Det fremgår i øvrigt af sagen, at den franske lovgivningsmagt vedtog det omtvistede forbud mod dørsalg som følge af adskillige klager over misbrug som f. eks. salg af forældede kurser.

14 Det må endelig understreges, at da undervisning ikke er et almindeligt forbrugsgode, består der en risiko for, at et uovervejet køb hos køberen kan få andre og mere varige skadelige virkninger end et blot økonomisk tab. Det må uafhængigt af en stillingtagen til kvaliteten af det i nærværende sag omtvistede undervisningsmateriale erkendes, at erhvervelse af materiale, som er uegnet eller af dårlig kvalitet, kan skade forbrugerens mulighed for at erhverve en ny uddannelse og dermed forbedre sin stilling på arbejdsmarkedet.

15 På denne baggrund er det tilladt en medlemsstats lovgiver at indtage det standpunkt, at forbrugerne ikke er tilstrækkelig beskyttet i kraft af en hæveadgang, men at det er nødvendigt at forbyde dørsalg.

16 I øvrigt bemærkes, at det ved Rådets direktiv af 20. december 1985 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler indgået uden for fast forretningssted (EFT L 372, s. 31) er pålagt medlemsstaterne at sikre forbrugerne fortrydelsesret med hensyn til salgsaftaler indgået i hjemmet, og at staterne desuden ifølge direktivets artikel 8 kan vedtage eller opretholde endnu gunstigere forbrugerbeskyttende bestemmelser på det af direktivet omfattede område. Og i sidste betragtning til dette

direktiv har Rådet udtrykkeligt anerkendt, at medlemsstaterne frit skal kunne opretholde eller indføre fuldstændigt eller delvist forbud mod indgåelse af aftaler uden for fast forretningssted.

17 Herefter må det forelagte spørgsmål besvares således, at anvendelse på indførte varer af et forbud mod dørsalg af pædagogisk materiale, som det forbud der er fastsat i den franske lov om beskyttelse af forbrugerne mod dørsalg og salg i hjemmet, ikke er uforenelig med Traktatens artikel 30.

**Sagens omkostninger**

18 De udgifter, der er afholdt af den franske og den danske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af cour d'appel de Paris ved dom af 27. november 1987, for ret:

**Anvendelse på indførte varer af et forbud mod dørsalg af pædagogisk materiale,**

**som det forbud der er fastsat i den franske lov om beskyttelse af forbrugerne mod dørsalg og salg i hjemmet, er ikke uforenelig med Traktatens artikel 30.**

Joliet Slynn

Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Zuleeg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. maj 1989.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

R. Joliet
Formand for Femte Afdeling